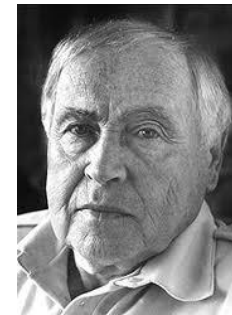

Чернігівська міська централізована
бібліотечна система
Центральна бібліотека імені М.М. Коцюбинського

Серія «Автографи заговорили...»
Випуск 1

Адреса бібліотеки:
14000 м. Чернігів, вул. Кирпоноса, 22

www.lib.cult.gov.ua
www.bibl-kotsubenskogo.edukit.cn.ua
lib-cls@ukr.net

АБРАМ ІСАКОВИЧ
КАЦНЕЛЬСОН -
поет, літературознавець,
перекладач

Бібліографічний посібник

Чернігів 2012

ББК 91.9:76.19+83(4УКР-4ЧЕР)6

К 30

Абрам Ісакович Кацнельсон — поет, літературознавець, перекладач : бібліографічний посібник / уклад. О. Дудкіна ; ред. Г. Сурніна ; відп. за вип. Н. Власенко. — Чернігів, 2012. — 27 с. - («Автографи заговорили...»; випуск 1). — 28 с.

ББК 91.9:76.19+83(4УКР-4ЧЕР)6

Бібліографічне видання

Книжкові колекції
бібліотеки
імені М.М. Коцюбинського

**Абрам Ісакович
Кацнельсон
поет, літературознавець,
перекладач**

Укладач, ініціатор
та комп. верстка

О. Дудкіна, провідний бібліотекар відділу
обслуговування центральної бібліотеки імені
М.М. Коцюбинського Чернігівської міської ЦБС

Редактор

Г. Сурніна, головний методист відділу
методичної та бібліографічної роботи
ЦБ імені М.М. Коцюбинського

Відповідальний за випуск

Н. Власенко, заслужений працівник культури
України, директор Чернігівської міської ЦБС

Укладач, ініціатор та

комп. верстка

Олена Дудкіна

Редактор

Ганна Сурніна

Відповідальний за випуск

Ніна Власенко

Дизайн обкладинки

Михайло Давиденко

*Будь-який рядок великого письменника
стає дорогоцінним для нащадків...*

О.С. Пушкін

Від укладача

Зміст

<i>Від укладача</i>	3
<i>Книги з автографами</i>	4
<i>Біографічна довідка про А.І. Кацнельсона</i>	18
<i>Твори А.І. Кацнельсона із фондів центральної бібліотеки імені М.М. Коцюбинського</i>	20
<i>Література про А.І. Кацнельсона</i>	21
<i>Додаток: Довідка про літературні премії</i>	23

Автограф – це дотик руки автора. Річ, створена безпосередньо руками творця, коштує набагато дорожче, ніж фабрична, тому що несе в собі ауру дотику особистості, - людина вкладає душу у створені нею речі.

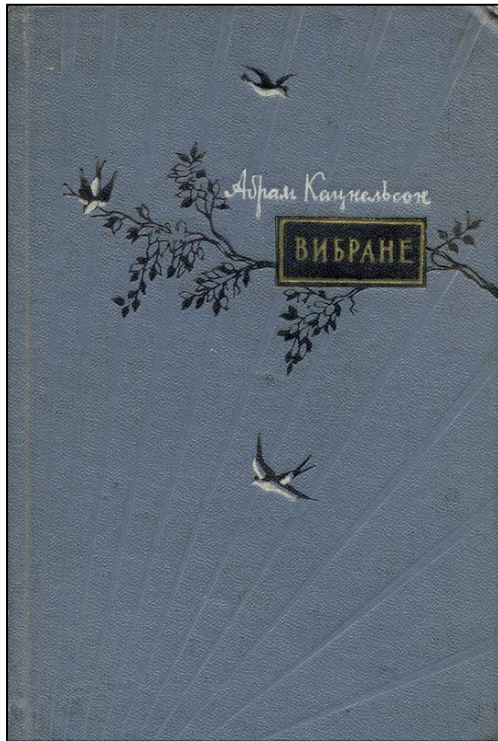
Аура книги – це її історія, все, що з нею відбувалося. Записи, позначки на полях свідчать про зіткнення з людиною. Це надає книзі індивідуальності. Надписуючи книгу, автор ніби знову авторизує її після друкарського верстата, повертає їй своє тепло. Дарчий напис унікальний тим, що крізь написані слова ми можемо розгадати особистість автора, відчуті її особливості. І чим значніше ім'я, тим дорожче ми цінуємо залишене послання.

Багато авторів дарували бібліотеці імені М.М.Коцюбинського книги з автографами та пам'ятними написами щирих побажань. Завдяки власноручному напису відомих діячів літератури, мистецтва і суспільства книга отримує літературно-історичну та культурну цінність. Для бібліотеки ці книги стають унікальними. В нашій централізованій міській бібліотечній системі такі книги є в фондах абонементу і читального залу центральної бібліотеки імені М.М.Коцюбинського та бібліотеках-філіях. Шляхи отримання цих книг у фонд різні: дарунки читачів, самих авторів після проведення презентації книг, автограф-сесії, зустрічі з письменниками. Більшість авторів, подарувавши свої книги бібліотеці, підкреслюють її велике суспільне значення.

Центральна міська бібліотека імені М.М.Коцюбинського пропонує вашій увазі серію бібліографічних посібників «Автографи заговорили...» в циклі «Літературна Чернігівщина». Перший випуск цієї серії - іменний і присвячений українському поету – нашому земляку Абраму Ісаковичу Кацнельсону. Оскільки предметом посібника є автографи, тому в першу чергу подаємо інформацію про книги з автографами, далі довідку про особу дарувальника, список його творів, наявних у фондах бібліотеки, список літератури про нього.

Маємо надію, що рукописна інформація на книжках про книгу та її автора буде корисною для спеціалістів і широкого кола читачів, які вивчають історію рідного краю, цікавляться літературою, книгодрукуванням.

Книги з автографами

Кацнельсон А.І. Вибране : поезії /
А.І. Кацнельсон. – К. : Худож. літ.,
1958. – 252 с.

Автографи заговорили...

З 1999 року та зі згоди Емми Ендієвської (дружина І.Кошелівця), яка живе в Мюнхені, журнал «Соборність» має свою журнальну літературну премію імені видатного українського письменника прозаїка, перекладача, теоретика літератури Івана Кошелівця.

Ім'я Івана Кошелівця вписано в золоті сторінки української літератури. Крім того, що він був засновником журналу «Сучасність» в Німеччині (нині виходить в Україні), він є автором багатьох літературних творів, серед яких «Сучасна література в УРСР», «Розмови в дорозі до себе», «Микола Скрипник», «Олександр Довженко», «Літературний процес дещо з віддалі».

Премія імені Івана Кошелівця - щорічна міжнародна літературна премія присуджується за кращі твори літератури та мистецтва і пропаганду українського слова в світі.

Організатор премії - українськомовний літературно-публіцистичний журнал «Соборність», який видає Спілка українських письменників Ізраїлю (створена 5 липня 2005 року в складі Федерації спілок письменників Держави Ізраїль). Ініціатором створення Спілки українських письменників Ізраїлю виступив Олександр Деко – чернігівець, відомий український письменник і громадський діяч, автор тридцяти книжок українською мовою, член Міжнародного ПЕН-клубу і Національної Спілки письменників України, лауреат шести українських літературних премій. Журнал був заснований ще у Києві в 1997 році О. Деком, який з того часу є незмінним головним редактором видання.

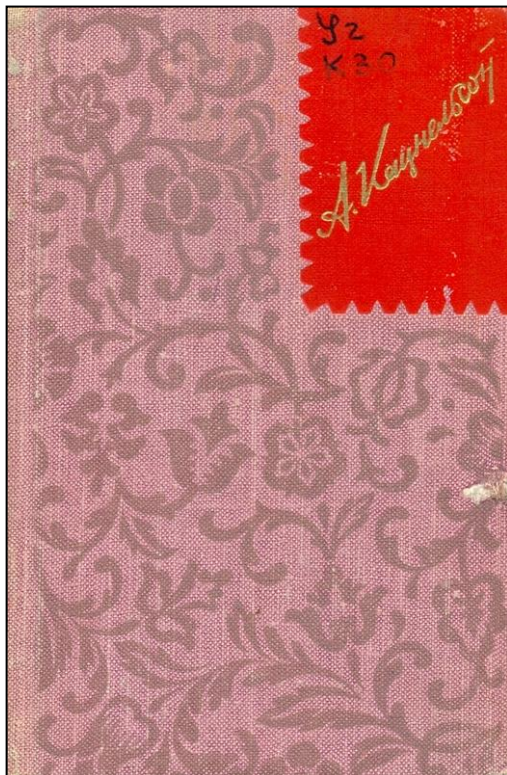
У 2000-2004 рр. журнал видавався у Німеччині (Мюнхен). За десять років існування часопису в Україні, Німеччині та Ізраїлі було видано 26 номерів накладом більше п'ятнадцяти тисяч примірників. З 26 чисел журналу «Соборність» чотири номери присвячені письменникам, які внесли значний внесок у розвиток української літератури: Іванові Кошелівцю (Німеччина), Яру Славутичу (Канада), Миколі Вірному-Француженку (США) та Абраму Кацнельсону (Україна). Журнал видається на громадських засадах за спонсорські кошти.

Дарчий надпис :

*Дорогим моїм
землякам-читачам
Чернігівської міської бібліотеки
ім. М. Коцюбинського. А. Кацнельсон.
29.12.58. Чернівці*

Довідка про літературні премії

Кацнельсон А.І. Ракети і солов'ї /
А.І. Кацнельсон. – К. : Рад. письменник,
1960. - 192 с.

Премія імені Максима Рильського – щорічна літературна премія, що присуджується за найвищі досягнення в галузі перекладу українською мовою творів світової літератури, які збагачують скарбницю національної культури, сприяють її активнішому інтегруванню в загальнолюдський духовний процес.

Організатор премії – Національна спілка письменників України. Висунення – до 1 лютого. Присудження – до 19 березня, в день народження Максима Рильського. Голова журі – Д.Чередниченко

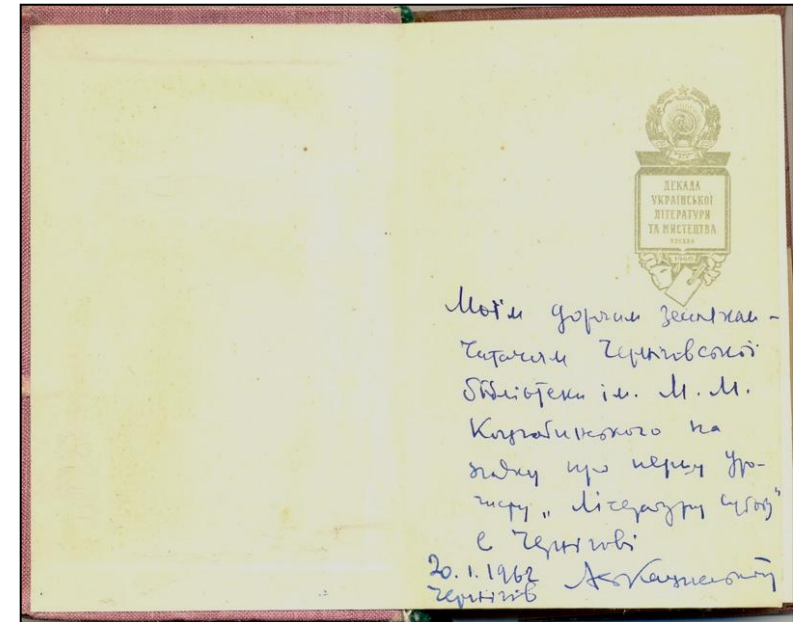
- Череватенко Л. «На гордий поклик висоти» / Л. Череватенко // Дніпро. – 2000. – № 1-2. – С.111-115 *
- Яровий О. «Те, що лишаю читачам...» : думки над книжкою А.Кацнельсона «Лірика». К., 2002 / О. Яровий // Літ. Україна. – 2002. – 26 верес.

* Статті, помічені зірочкою, є в «Електронній бібліотеці» Чернігівської міської бібліотеки імені М.М.Коцюбинського

Інтернет-сторінки:

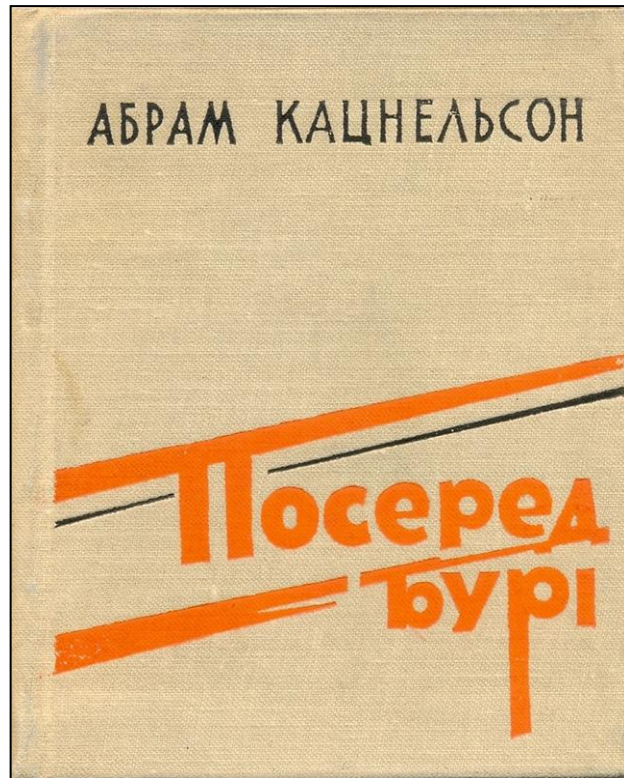
- Абрам Кацнельсон (Abram Katsnelson) – український поет. Біографія. Лірика. Здалека і зблизька. Фотоальбом. Бібліографія // Режим доступу : <http://www.abramkatsnelson.com/>
- Абрам Кацнельсон : «И в Америке я остаюсь украинским поэтом ... » / Людмила Таран // Зеркало недели. – 1996. – 20 апреля // Режим доступу: http://zn.ua/CULTURE/abram_katsnelson_i_v_amerike_ya_ostayus_ukrainskim_poetom-2320.html
- Гумецька Ася. Поет Абрам Кацнельсон як зразок інтеграції // Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=1871>

Автографи заговорили...

Дарчий надпис :

*Моїм дорогим землякам-читачам
Чернігівської бібліотеки
ім. М.М. Коцюбинського на згадку про
першу урочисту
«Літературну суботу» в
Чернігові. А. Кацнельсон.
20.01.1962. Чернігів*

Кацнельсон А. І. Посеред бурі : поезії
й віршована повість / А.І. Кацнельсон. – К. :
Рад. письменник, 1963. – 144 с.

Література про А.І. Кацнельсона

- Абрам Кацнельсон, поет // Письменники Радянської України 1917-1987 : біобібліогр. довід. / Авт.-упоряд. В.К. Коваль, В.П. Павловська. – К. : Рад. письменник, 1988. – С.261
- Дуденок Д. Поэт-фронтовик Абрам Кацнельсон / Д. Дуденок // Тхія. – 2011. - № 5. – С.2 *
- –
80 : розмову з ювіляром веде А. Мойсієнко / А. Мойсієнко // Літ. Україна . – 1994. – 20 січ. *
- Кириченко Ю. Друге прочитання класика / Ю. Кириченко // Література та життя. – 2011. - № 8-9 (48-49). – С.6 *
- Осадчук П. Пам'яті майстра і вчителя / П. Осадчук // Літ. Україна. – 2003. – 4 верес.
- Пісковець С. Закоханість : до 80-річчя з дня народження А. Кацнельсона / С. Пісковець // Деснянська правда. – 1994.– 6 січ.
- Портников В. Вересень. Абрам Кацнельсон / В. Портников // Дзеркало тижня . – 2003. – № 37. – С.13
- Розмова через океан : на запитання Ю. Чикирисова відповідав А. Кацнельсон // Літ. Україна. – 2001. – 20 верес.
- Славутич Я. Поезія мислі : (Абрам Кацнельсон, «Поклик висоти», Лос-Анджелес, 1996) / Яр Славутич // Визвольний шлях. – 1997. – № 7. – С.887 *

Твори А.І.Кацнельсона із фондів
центральної бібліотеки
імені М.М.Коцюбинського

Буштрин : поезії. † К. : Рад. письменник, 1969. † 80 с.

Вибране : поезії. † К. : Худож. літ., 1958. † 252 с.

Відчуття орбіти : поезії. † К. : Рад. письменник, 1983. † 125 с.

Лірична мозаїка : мініатюри. † К. : Дніпро, 1989. † 258 с.

Літа мої : поезії. † К. : Худож. літ., 1964. † 264 с.

Монологи : поезії. † К. : Рад. письменник, 1981. † 74 с.

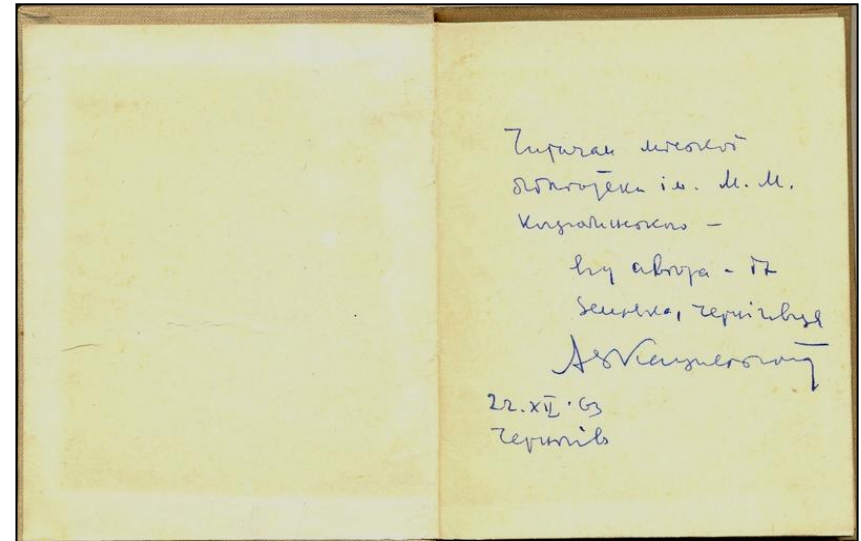
Пісня єдності : книга віршів. † К. : Рад. письменник, 1978. † 96 с.

Посеред бурі : поезії й віршована повість. † К. : Рад. письменник,
1963. † 144 с.

Ракети і солов'ї. † К. : Рад. письменник, 1960. † 192 с.

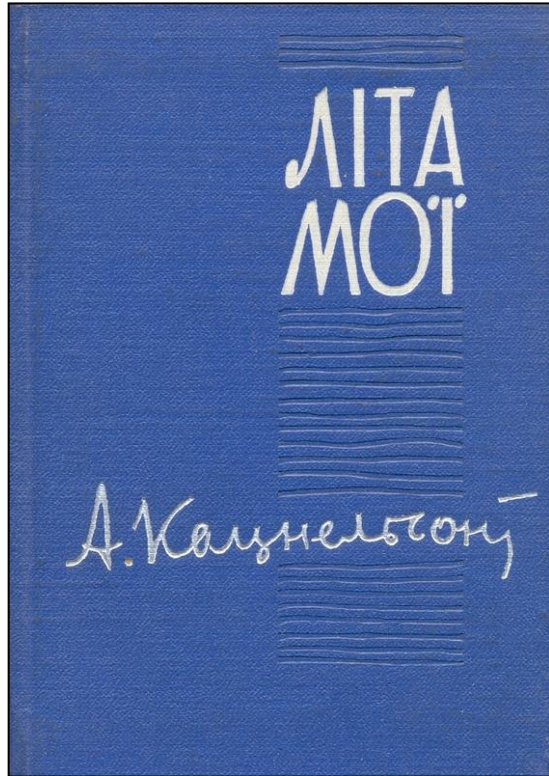
Струм : поезії. † К. : Рад. письменник, 1975. † 111 с.

Автографи заговорили...

Дарчий надпис :

***Читачам міської бібліотеки
ім. М.М. Коцюбинського –
від автора – та земляка,
чернігівця. А. Кацнельсон. 22.12.63.
Чернівці***

Кацнельсон А.І. Літа мої : поезії /
А.І. Кацнельсон. – К. : Худож. літ.,
1964. – 264 с.

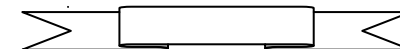
З 1994 року жив в Лос-Анджелесі, штат Каліфорнія. Але й в еміграції продовжував напружено працювати, писати нові вірші й видавати нові книги. Член Міжнародного ПЕН-клубу (1995), автор більше двадцяти поетичних збірок, віртуозно володів словом.

«Щоб бути українським поетом, не досить народитися в Україні і довгі роки жити її життям. Не досить любити цю землю і квітучу природу. Не досить дихати її повітрям, навіть уві сні. Щоб бути українським поетом від Бога – треба, як птиця, вільно купатися у повітрі співучої української мови, вільно гойдатися у її хвилях, розчинятися у її стихії. Щоб бути українським поетом, треба навчитися прощати їй, ненці-Україні все, навіть відсутність взаємності... Але щоб бути українським поетом євреєві, треба мати усі попередні таланти, плюс – ангельську душу! Такою людиною-душею є талановитий український поет і надзвичайна людина – Абрам Кацнельсон» (Олександр Бураковський). У Абрама Кацнельсона є низка віршів на єврейську тему, але 99 відсотків його поезії присвячені Україні, її природі, її людям. Він вкладав у свої вірші все різноманіття і красу української мови.

В 2002 році київське видавництво «Астарта» видало збірник «Лірика», куди ввійшли кращі твори поета. Помер 23 серпня 2003 року, похований у Лос-Анджелесі.

Відомий київський журналіст Віталій Портников, який колись взяв своє перше інтерв'ю у

, який відчуває Україну. З різних історичних причин таких в Україні небагато. Є тут євреї радянські, є російські, є євреї, які більш за все на світі прагнуть перестати бути євреями. А от українських євреїв... Таких в Україні бракує. Або є люди, які грають цю роль, однак якимось непереконаливо. А Абрам Ісакович — він таким просто був...».

Біографічна довідка про А.І. Кацнельсона

Абрам Ісакович Кацнельсон народився 1 січня 1914 року в місті Городня на Чернігівщині в родині вчителя математики. «У Городні, на Чернігівщині, де я народився, близькою подругою моєї матері була вчителька

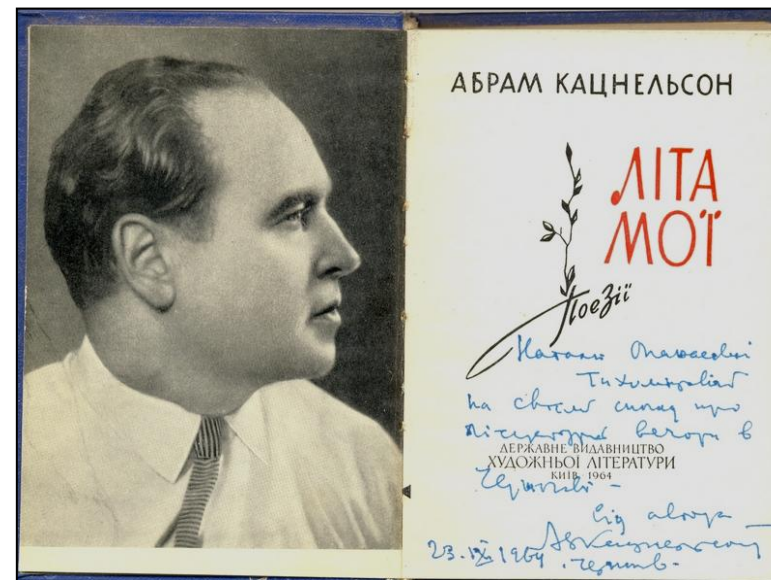
- поезію. Мати моя співала в українському хорі, що був створений «Просвітою». Влаштувала «Просвіта» й літературні вечори. Малим я слухав чудові українські пісні й вірші в гарному виконанні. Мене захопила українська мова, її музичність...», так пояснив свій вибір творчого шляху Абрам Ісакович.

Перші вірші «Календарні листки» і «В музеї» з'явилися в обласній пресі в 1930 році. Перша книга віршів «Краплі сонця» вийшла в 1935 році. В 1939 році закінчив Київський національний університет імені Т.Г.Шевченка і аспірантуру з теорії літератури, працював кореспондентом «Літературної газети» по Українській РСР, член Спілки письменників СРСР з 1938 року, неодноразово обирався членом правління Спілки письменників України. У роки Великої Вітчизняної війни був кореспондентом армійської газети. Нагороджений двома орденами Вітчизняної війни 2-го ступеня, Червоної Зірки та медалями.

Автор багатьох збірок віршів та книжок про віршознавство, Абрам Кацнельсон мав щастя багато років близько спілкуватися з сучасними йому корифеями української поезії: Павлом Тичиною, Максимом Рильським, Володимиром Сосюрою, Миколою Бажаном. Він надрукував про них статті й спогади про їхню діяльність. Впродовж багатьох років керував семінарами молодих поетів при Спілці письменників України, багато з його учнів стали відомими майстрами слова.

Лауреат літературних премій імені Максима Рильського (1984) Івана Кошелівця (2002). В 1994 році поет удостоєний звання заслужений діяч мистецтв України. Проте, у ганебні роки так званої «боротьби з космополітизмом» поет чимало пережив, але виявив велику людську гідність і мужність. Абрамові Кацнельсону не могли пробачити його імені, чесних книг про рідну Україну і пронизливих віршів про долю єврейського народу, про Бабин Яр. Влаштувалися антисемітські акції: в 1994 році заслуженому українському поетові, фронтовикові облили бензином двері квартири і підпалили, написавши поруч антисемітські гасла. Після повторного підпалу поет вирішив виїхати в США.

Автографи заговорили...

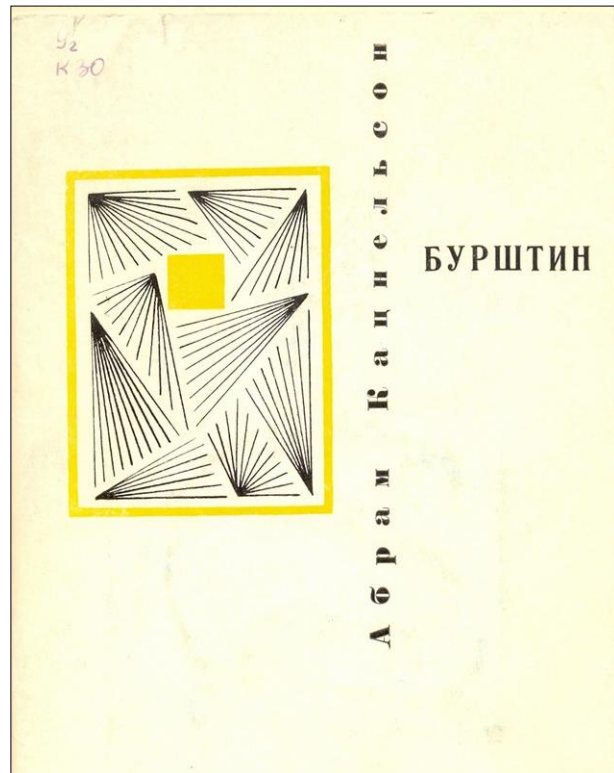
Дарчий надпис :

***Наталії Опанасівні
Тихомировій на світлий спогад про
Літературні вечори в Чернігові – від
автора.***

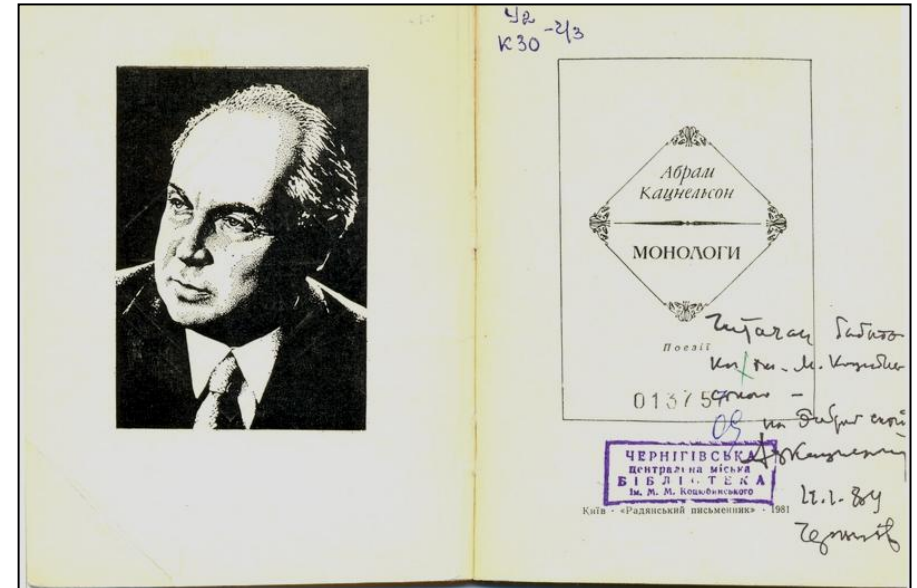
А. Кацнельсон.

23.09.1964. Чернігів

***Наталія Опанасівна Тихомирова на той час була
завідуючою читальним залом
бібліотеки імені М.М.Коцюбинського***

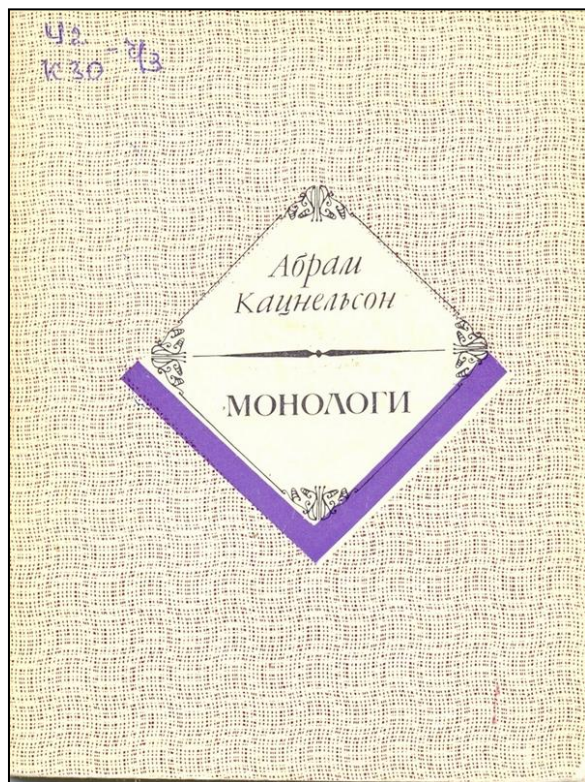

Кацнельсон А.І. Бурштин : поезії /
А.І.Кацнельсон. - К. : Рад. письмен-
ник, 1969. - 80 с.

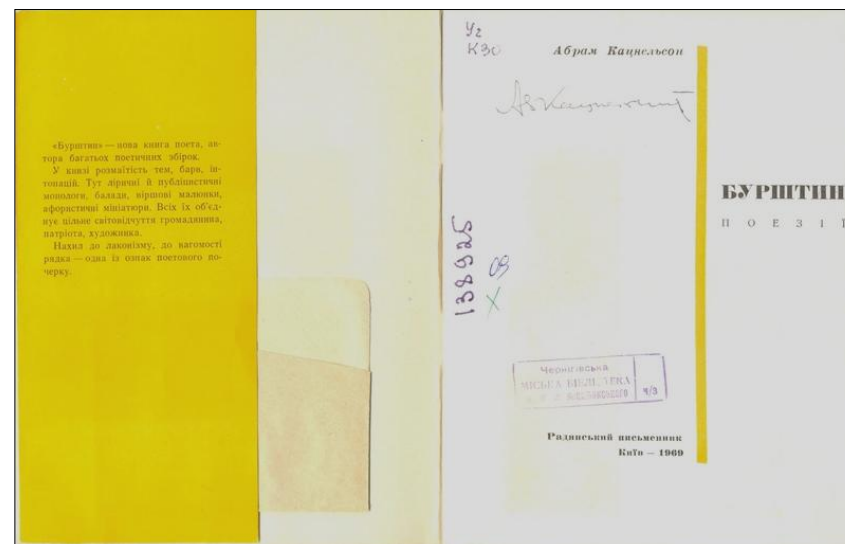

Дарчий надпис:

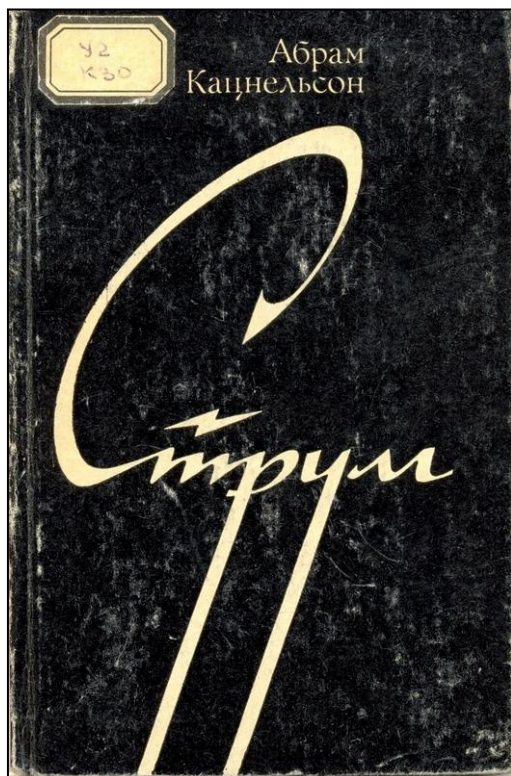
*Читачам бібліотеки
ім. М. Коцюбинського –
на добрий спогад А. Кацнельсон.
22.02.1984. Чернігів*

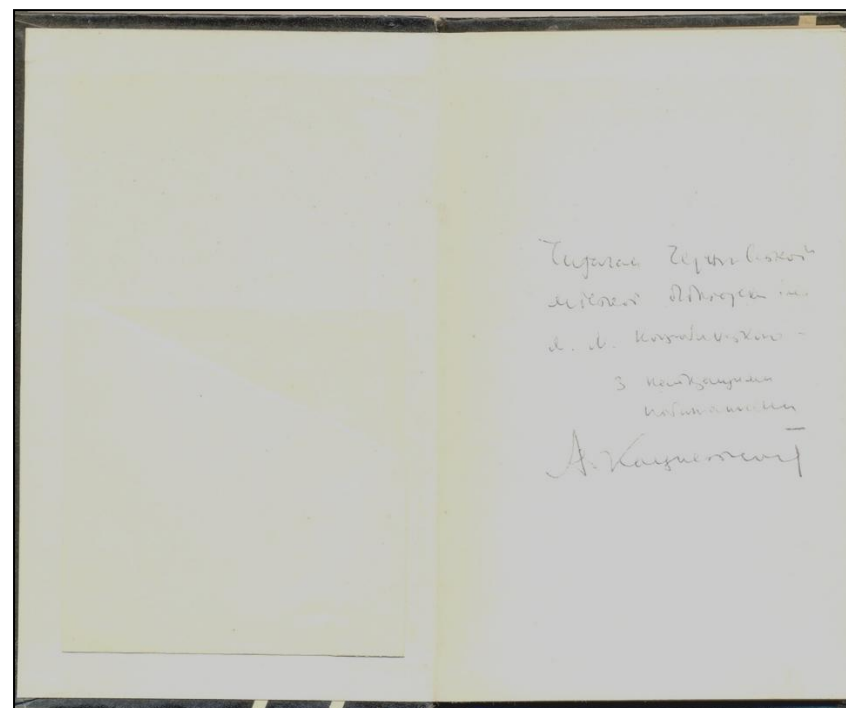
Кацнельсон А.І. Монологи :
поезії А.І.Кацнельсон. · К.:
Рад. письменник, 1981. · 74 с.

Автограф : А. Кацнельсон

Кацнельсон А.І. Струм : поезії /
А.І. Кацнельсон. † К. : Рад. письмен-
ник, 1975. † 111 с.

Дарчий надпис :

*Дарчим Чернівецької міської
бібліотеки ім.М.М. Коцюбинського з
найкращими побажаннями.
А. Кацнельсон*